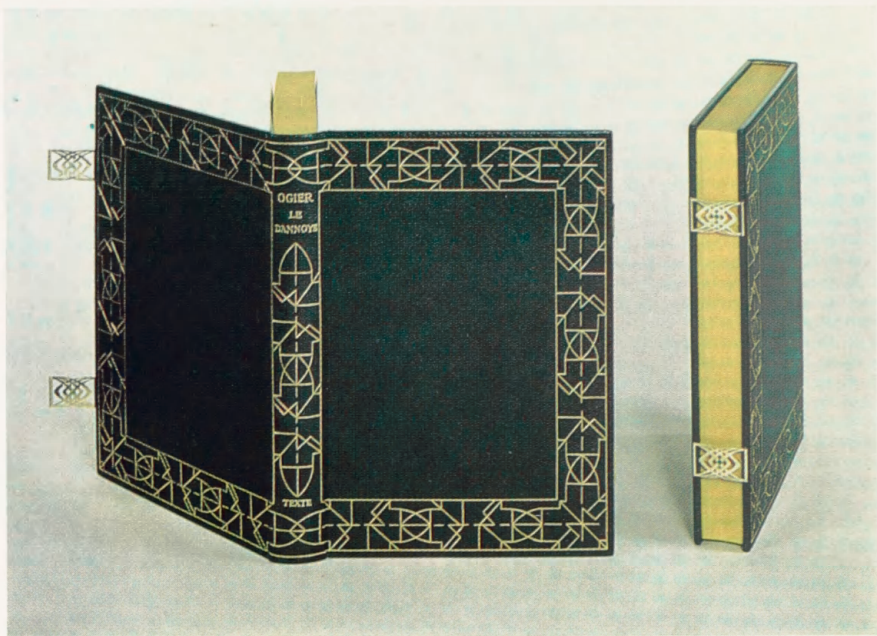

OGIER LE DANNOYS. Roman en prose du XVe siècle. Publié pour Det danske Sprog- og Litteraturselskab par Knud Togeby. Facsimileudgave, Munksgaard 1967. To helbind udført af Erik Olsen. Tegningen og guldspænderne udført af Karen Strand. Bindet tilhøre indeholder et unikt sæt farvefotografier af bogens illustrationer. Original højde 26 cm.

Ogier le Danois

Om Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskabs bryllupsgave til H.K.H. Tronfølgeren Prinsesse Margrethe og Prins Henrik. Af Edw. C. J. Wolf

Gaver i anledning af større mærkedage såsom jubilæer, runde fødselsdage og bryllupper indebærer altid en vis risiko. Den modtagende part kan sjældent spørges, og dette gælder ifølge sagens natur især højtstående personer.

Det må derfor siges at være et enestående inspireret tilfælde, når Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab valgte at skænke sit medlem H.K.H. Tronfølgeren Prinsesse Margrethe og Prins Henrik et exemplar, der er et unikum, af den gamle franske roman om den sagnomspundne Ogier le Danois – hvadenten denne person aldrig har eksisteret, eller virkelig har deltaget i kampene under Karl den Store og på mirakuløs vis er endt i Kronborgs kasematter, hvorfra han som bekendt vil opstige, når landet er i våde. *Se non è vero, è ben trovato*, og her skal berettes under hvilken form denne gave fremtræder.

Til Danmark kom romanen først i 1534 i Christiern Peder-sens oversættelse; herpå hviler de danske folkelige traditioner. På fransk var den udkommet første gang i 1496, og denne meget sjældne inkunabel blev i rigsbibliotekar Svend Dahls tid skaffet til Det kongelige Bibliotek. Men af den i og for sig knap så sjældne 2. udgave fra 1498 findes et såkaldt mæcenats-exemplar, trykt på pergament og foræret til Louis XII af Frankrig i 1498. Man har allerede på det tidspunkt anset den for en markant bog, en konge værdig. Dette exemplar findes i Biblioteca Nazionale i Torino og er med direktør professor Stelio Bassis tilladelse mikrofilmet og farvefotograferet til denne nye facsimileudgave, som udgives af Det danske Sprog- og Litteraturselskab ved professor dr. Knud Togeby og er offset-trykt af Permild og Rosengreen i København. De normale

eksemplarer af 1498-udgaven har træsnit i sort og hvidt, medens gavebogen i Torino har disse illumineret i farver og guld. Da farverne og gullet forsvinder i facsimileudgaven, har et italiensk og et dansk fotofirma fremstillet de ca. 60 billeder i farvefoto for Videnskabernes Selskab, overfladebehandlet så de har bevaret noget af de gamle dækfarveminiaturs mathed.

Indbindingen af dette såre skønne værk er udført af bogbindermester Erik Olsen i to grønne maroquinbind med forgyldning, guldspænder og gulligt snit; guldsnit er undgået for ikke at kollidere med spænderne. Til forsats har Erik Olsen fremstillet et papir i blågrønt og mørkegrønt, og udover denne farvevirkning er spejlets inderside ikke prydet. Plancherne er monteret på karton efter en ganske særlig teknik, der bevirker at deres samlede tykkelse svarer til tekstbindet og at billedbindet ikke »stiger i ryggen« og ligner et album. En kalligraferet lykønskning er medindbundet.

Bindet er tegnet af guldsmed Karen Strand, og hun har selv udført spænderne. Kunstnerinden har her løst en meget krævende opgave. Kompositionen er nemlig helt usædvanlig, idet ryggen danner den fjerde side af både for- og bagsidens omramning, således at side- og rygdekoration kommer til at virke sammen, som bekendt en meget vanskelig ting på et helbind. Borduren består af spidsbuer, der jo er et tidstypisk formelement i hjælme, dekorationer, arkitektur etc., som man ser dem på bogens mange ridderlige og fantasifulde billeder. Derudover er benyttet streger, hvori læses et ofte gentaget MH, i hjørnerne et skråtstillet M. Dekorationen er således påvirket både af indholdet og af lejligheden, men selvstændig og ikke en pastiche; og samtidig lader den et stort skindareal frit og rammes ikke af den mere eller mindre banale beklagelse af at det smukke skind ikke kommer til sin ret i dekorerede helbind.

På spænderne er spidsbue-motivet gentaget, og en turmalin anbragt som fortsættelse af skindets farve. For ikke at kollidere

Holger Danske-romanens billeder er almindeligvis halvsides, men på blad 2 er forfatterens prolog til den allerkristeligste kong Ludvig, den 12. af dette navn, omgivet af en bordure med den franske lilie, våbenskjoldet etc., og forfatteren overrækker knælende sin bog til ridderskarens kongelige anfører. 147 × 232 mm.

med dekorationen og for ikke at rive noget i stykker ved at være højere end siderne er spændernes fæste – en smal tynd plade – skjult i selve papykkelsen ved indfræsning i denne. Bindene blev forenet i en dobbeltkassette, hvis indvendige klap eliminerer den ringe tykkelsesforskel. Og efter det gode samarbejde mellem de forskellige kunsthåndværkere (som Videnskabernes Selskab havde bedt dr. Erik Dal om at vælge og koordinere) kunne det sjældne bogværk afleveres, først til Videnskabernes Selskab, siden af dettes præsident til Tronfølgeren.

Den sort-hvide facsimileudgave er i mellemtiden bragt i handelen af Det danske Sprog- og Litteraturselskab, og professor Togeby's indledning er kun en antydning af en bog han har skrevet om Holger Danske-traditionen, og som DSL vil søge udgivet inden altfor længe. Der er grund til at håbe at gaveexemplarets skønne foto-, bogbinder- og guldsmedarbejde fra tid til anden vil kunne ses på udstillinger. Det var en i alle måde værdig gave – værdig for giveren og værdig for modtageren.